

<u>djelo</u>	<u>sadržaj</u>	<u>ispravka ili dopuna</u>
Lisičar, str. 5 (i drugdje)	Tirins, Tirinsa	ispravniije je pohrvatiti Tirint, Tirinta
Lisičar, str. 6	Sporadi - između Ciklada i Male Azije ... koje s juga zatvara Rod, a sa sjevera Sam	Sporadi - manje-više svi tim imenom označavaju manju otočnu skupinu sjeverno od Eubeje (koji se znaju nazivati i Sjeverni ili Tesalski Sporadi): Alanissos, Skiathos, Skopelos, Skyros, i više manjih otoka - postoje još i: - Trački Sporadi: Thasos, Samothrace, Imbros, Lemnos i Agios Efstratios - Zapadni Sporadi (ili Argosaronsko otočje): Salamina, Egina, Poros, Hydra, Spetses i drugi - Istočni Sporadi (koji se dijelom preklapaju s Tračkim Sporadima): Samos, Ikaria, Lesbos, Chios, Lemnos, Agios Efstratios i drugi - Južni Sporadi (tj. Dodekanes, kojem se ponekad pridaju otoci Samos i Ikaria): Rodos, Kos i brojni drugi
Lisičar, str. 9:	Literarni su izvori: a)	<u>ispraviti u:</u> Pisani su izvori: a) Objašnjenje: Izrazom literarni (književni) izvori obuhvaćamo djela antičkih pisaca, dok izrazom pisani izvori obuhvaćamo kako književne tako i materijalne pisane izvore (epigrafske, papirološke, numizmatičke).
Lisičar, str. 9:	logograf Ferekid iz Lera (sred. 5. st.)	<u>ispraviti:</u> logograf Ferekid iz Atene (1. pol. ili sredina 5. st. pr. Kr.); često ga se miješa s filozofom Ferekidom iz Sira te s Ferekidom iz Lera (detaljniju raspravu v. kod Fowler 1999)
Lisičar, str. 28, 34:	Minos Kolokairinos	<u>ispraviti prezime u:</u> Kalokairinos
Lisičar, str. 62:	o tzv. grčkom srednjem vijeku (Homerovom, herojskom ili prijelaznom dobu) - o. 1200.-800. g. pr. Kr. u nedostatku pisanih izvora govorimo na osnovi Homerovih stihova	<u>dopuniti:</u> govorimo sve više na osnovi arheoloških otkrića
Lisičar,	homersko društvo:	<u>ispraviti:</u> "rodovski" u "poredak"

str. 63:	... negdje se nazire izrazito rodovski društveni poredak ...	zasnovan na krvnom srodstvu". Objašnjenje: To je također klasno društvo, i to također robovlasničko, ali ne u onolikoj mjeri kao u klasičnom dobu.
Lisičar, str. 63:	homersko društvo: negdje klasno robovlasničko društvo s ostacima rodovskog sistema.	<u>ispraviti</u> : ukloniti iz rečenice zavšetak "s ostacima rodovskog sistema"; dakle, ostaje samo: "negdje klasno robovlasničko društvo"
Lisičar, str. 102:	Pizistrat postao tiraninom 561. g.	ali, nisu svi složni oko tog datuma: - Pomeroy <i>et alii</i> , 2004, 116: oko 560. g. (str. xvii: period tiranije Pizistrata i njegovih sinova datira od 560. do 514. g. pr. Kr.) - <i>Stara Grčka</i> , 158: 560. godine - <i>Povijest</i> , 2, 356: "561.-560. godine" pa <u>radije</u> govoriti: 561./560. g.
Lisičar, str. 108:	... (ostatkom iz doba kad je svaki gens (ostatkom iz doba kad je svaki rod ... Objašnjenje: <i>gens</i> je latinska riječ za rod, pa nije primjerena za označavanje grčkih društvenih institucija; zato je zamijenjeno rječju "rod", a moglo se reći i " <i>genos</i> ".
Lisičar, str. 109: spojeno premikensko s mikenskim i pomikenskim ...	<u>radije</u> : ... spojeno predmikensko s mikenskim i postmikenskim ...
Lisičar, str. 109:	Asklepij	<u>radije</u> : Asklepije
Lisičar, str. 110, bilj. 4:	foka	<u>radije</u> : tuljana
Lisičar, str. 110, bilj. 4:	<i>Proteús</i> , Neptunov sin	<u>treba pisati</u> : <i>Proteús</i> , Posejdonov sin
Lisičar, str. 113	... održavale su se gimnastičke igre na stadionu i hipodromu.	<u>radije</u> : ... održavala su se atletska natjecanja na stadionu i utrke na hipodromu.
Lisičar, str. 113	... lovorov vijenac vijenac od lišća svete masline ...
Lisičar, str. 113 (i drugdje)	Latona	Leta (<i>Leto</i>), a smije i Letona Napomena: Latona je latinsko ime, a ne grčko, pa nije primjereno koristiti taj oblik kad se govori o grčkoj religiji.
Lisičar, str. 171	(Dopuna uz Sofokla i Euripida: tragedija "Elektra" obično spominjemo isključivo uz Sofokla, kojemu se to smatra i jednim od najboljih djela, no, istoimenu je dramu napisao i Euripid; v. <i>A Companion to Sophocles</i> , 2012, 50.)	
Lisičar,	Makedonci ... mlad su indoevropski narod	<u>Ispraviti u</u> :

str. 188	koji se formirao od ilirskih i drugih etničkih skupina	Makedonci su indoeuropski narod koji većina modernih znanstvenika danas ipak smatra Grcima, i to ogrankom Dorana i "sjeverozapadnim Grcima" koji su nakon vrlo dugog boravka u sjevernom pindskom području migrirali prema istoku (Fine 1983, 607). Usp. i Fine 1983, 605-606: Narode nastale nakon propasti Mikenske kulture, koji su živjeli s obje strane sjevernog ogranka Pindskog gorja, kasniji Grci su identificirali s Doranima. Također, usp. i druga mišljenja koja je naveo Lisičar, str. 188 te Engels 2010, 82 i dalje.
Lisičar, str. 200, 202 i drugdje	Antipatar	<u>Ispraviti u:</u> Antipater
<i>Povijest</i> 2, 614897	Apel, skupština jednakih i efori.	<u>Ispraviti u:</u> Apela, skupština jednakih i efori.
<i>Povijest</i> 2, 617	satrap Baktrijane	<u>Ispraviti u:</u> satrap Baktrije

Mjere (više v. u Musić, str. 57-59, §105-108)

Mjere za udaljenosti

- za veće udaljenosti:

prema olimpijskom stadiju

1 stadij (στάδιον)	= 6 pletera	= 100 orgija	= 600 stopa	= 192 m
	1 pleter (πλέθρον)	= 16 2/3 orgija	= 100 stopa	= 32 m
		1 orgija (ὄργυιά)	= 6 stopa	= 1,92 m
			1 stopa (πούς)	= 0,32 m

- za manje udaljenosti:

1 orgija (ὄργυιά)	= 4 peha	= 6 stopa	= 96 daktila	= 1,92 m
	1 peh (πῆχυς), tj. lakat	= 1,5 stopa	= 24 daktila	= 0,48 m
		1 stopa (πούς), tj. lakat	= 16 daktila	= 0,32 m
			1 daktil (δάκτυλος), tj. palac ("prst")	= 0,02 m (= 2 cm)

Težinske mjere i novac

- atenske vrijednosti za težinu (i novac)

1 talent (τάλαντον)	= 60 mina	= 6.000 dragma	= 36.000 obola	= 26.196 g (26,2 kg)
	1 mina (μνᾶ)	= 100 dragma	= 600 obola	= 436,6 g
		1 dragma (δραχμή)	= 6 obola	= 4,37 g
			1 obol (ὀβολός)	= 0,73 g

- atenski zlatni novac: stater (= 20 dragma)

- atenski srebrni novci: tetradrahma (= 4 drahme), didrahma (= 2 drahme), obol i tetartemorij (= 1/4 obola)

- atenski bakreni novci: halk (= 1/8 obola) i lepton (= 1/16 obola)

1 obol (ὀβολός)	= 4 tetartemorija	= 8 halka	= 6 lepta
	1 tetartemorij (τεταρτημόριον)	= 2 halka	= 4 lepta
		1 halk (χαλκοῦς)	= 2 lepta

Mjere zapremnine ("šuplje" mjere) za žito

1 medimn (μέδιμνος)	= 6 hekteja	= 12 hemiektona	= 48 hoiniksa	= 192 kotila	= 52,5 l
	1 hektej (έκτεῦς)	= 2 hemiektona	= 8 hoiniksa	= 32 kotila	= 8,7 l
		1 hemiektion (ήμικτων)	= 4 hoiniksa	= 16 kotila	= 4,4 l
			1 hoiniks (χοῖνιξ)	= 4 kotila	= 1,1 l
				1 kotil (κοτύλη)	= 0,3 l

Mjere zapremnine za tekućine

1 amfora (ἀμφορεύς μετρητής)	= 3/4 medimna	= 12 hoja	= 36 hoiniksa	= 144 kotila	= 39,4 l
		= 1 hoj (χοῦς)	= 3 hoiniksa	= 12 kotila	= 3,3 l
			= 1 hoiniks (χοῖνιξ)	= 4 kotila	= 1,1 l

1 kotil (κοτύλη)	= 6 kijata	= 0,3 l
	1 kijat (κύαθος)	= 0,05 l (= 0,5 dl)

Kalendar (više v. u Musić, str. 59-60, §109)

Imena mjeseci u Ateni

mjesec u godini	ime	približan ekvivalent
1.	hekatombej (Ἑκατομβαιών)	srpanj
2.	metagitnij (Μεταγειτνιών)	kolovoz
3.	boedromij (Βοηδρομιών)	rujan
4.	pianepsij (Πυανεπιών)	listopad
5.	maemakterij (Μαιμακτηριών)	studenj
6.	posejdej (Ποσειδεών)	prosinac
7.	gamelij (Γαμηλιών)	siječanj
8.	antesterij (Ἀνθεστηριών)	veljača
9.	elafebolij (Ἐλαφηβολιών)	ožujak
10.	munihij (Μουνυχιών)	travanj
11.	targelij (Θαργηλιών)	svibanj
12.	skiroforij (Σκироφοριών)	lipanj

Vojska

Solonova podjela građanstva na imovinske razrede i njihovo naoružanje te politička prava u skladu s time (594. g. pr. Kr.)

RAZREDI	PRIHODI U "MJERAMA"	VOJNIČKA SLUŽBA	POLITIČKA PRAVA	
pentakosio-medimnoi	500	konjanici i teško naoružani pješaci	narodna skupština i sudovi	
hippeis	300			
zeugitai	200	teško naoružani pješaci		niži dužnosnici i činovnici
thetes	ispod 200	lako naoružani pješaci		

Idealan ustroj spartanske vojske (v. Musić 1942, str. 31-32, § 60)

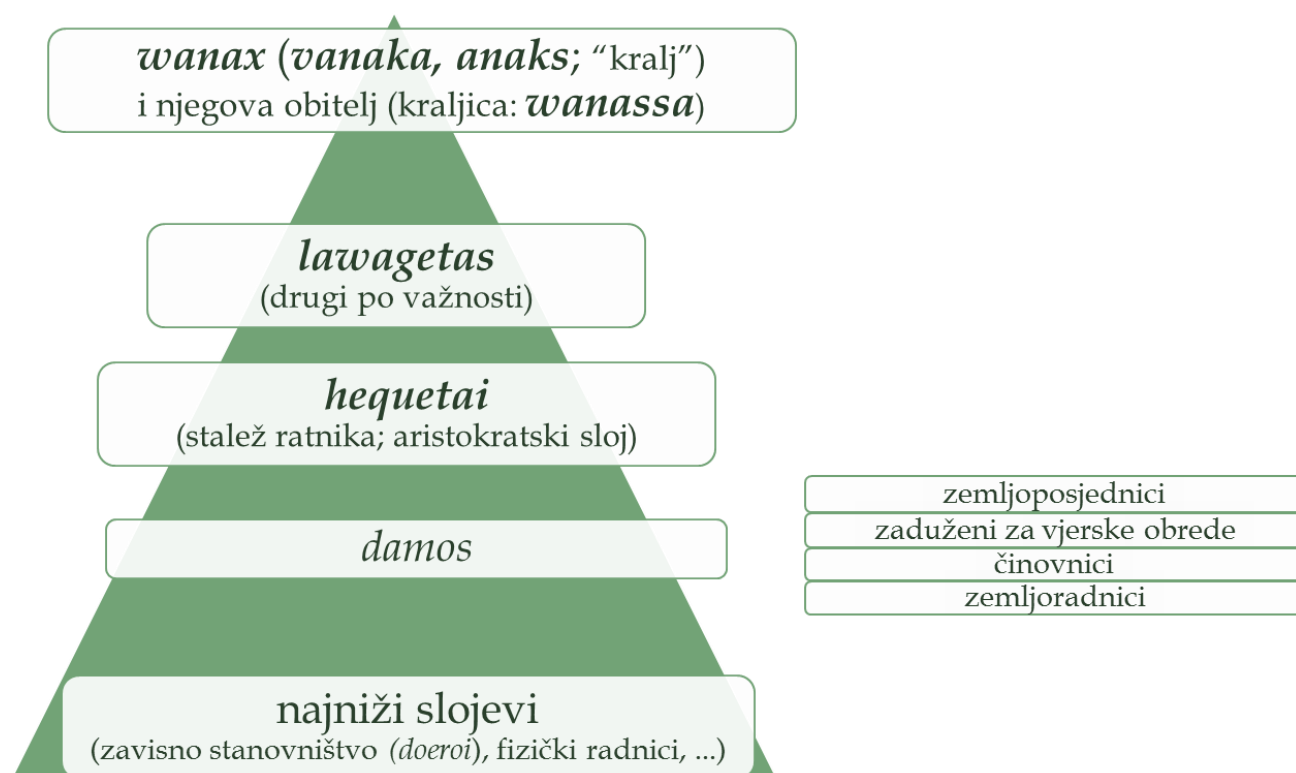
- do pred kraj Peloponeskog rata, osnovna taktička jedinica je 1 lohos (lokhos, λόχος), koji se dijelio na 4 pentekostije (ή πεντηκοστύς) od po 4 enomotije (ένωμοτία). Pred kraj Peloponeskog rata dv aloha udružuju se u jednu moru (μόρα) - kojih je ukupno bilo 6. U lohu sui dalje bile po 4 pentekostije, ali su se sad one sastojale od 4, a ne samo dvije, enomotije. Broj momaka bio je različit, ovisno o potrebi (izvori spominju veliki raspon, od 400 do 1000, ali najčešće se spominje 600 momaka u jednoj mori, pa bi cijela vojska brojala 3600 momaka)

- idealan ustroj pred kraj Peloponeskog rata:

1 mora	= 2 lo(k)ha	= 8 pentekostija	= 16 enomotija	= o. 600 momaka
	1 lo(k)hos	= 4 pentekostije	= 8 enomotija	= o. 300 momaka
		1 pentekostija	= 2 enomotije	= o. 75 momaka
			1 enomotija	= 37 momaka

Administracija i društvo

Ustroj mikenskog društva

Drakontovo uređenje (621. g. pr. Kr.)

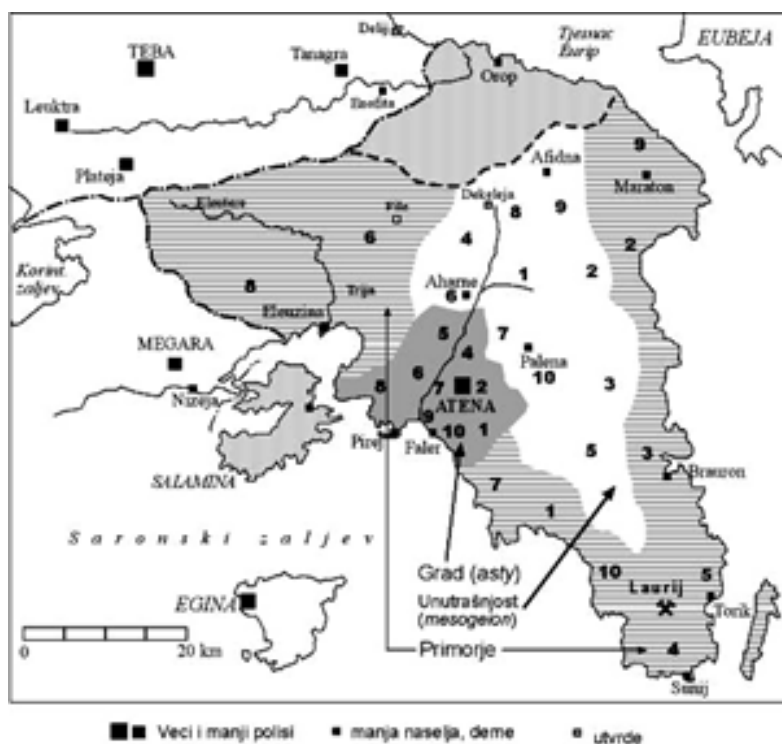
Hoplitima je omogućeno sudjelovanje u političkom životu – mogli su birati i obnašati niže službe. Za obavljanje viših službi bilo je potrebno posjedovati određeni imetak:

- hopliti koji imaju imetak slobodan od duga i koji vrijedi 10 mina ili više mogli su služiti kao eponimni arhonti ili kao blagajnici;

- oni koji imaju imetak slobodan od duga i koji vrijedi barem 100 mina te imaju potomstvo rođeno iz bračne veze starije od 10 godina smiju biti birani za atenske stratege i hiparhe.

Za članove vijeća (od 401 člana) mogli su se birati hopliti stari najmanje 30 godina.

Klistenova podjela Atike 508. g. pr. Kr.

- 10 fila:
 1. Erehtejeva
 2. Egejeva
 3. Pandionova
 4. Leontova
 5. Akamantova
 6. Enejeva
 7. Kekropova
 8. Hipotontova
 9. Ajantova
 10. Antiohova

(kartu napravio: prof. dr. sc. S. Čače)

Korisne poveznice na internetske web stranice:

- jednostavna karta grčkih regija: http://www.drshirley.org/geog/map04g1_greek.gif
vrlo korisna će biti i karta na <http://www.poesialatina.it/ns/Greek/html/GRegIs-en.html>

- karta grčkih svetišta i proročišta:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/de/Map_greek_sanctuaries-en.svg/993px-Map_greek_sanctuaries-en.svg.png

- karta Krete: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/ff/Map_Minoan_Crete-en.svg/2000px-Map_Minoan_Crete-en.svg.png

- tloris palače u Knososu: <http://www.planetware.com/i/map/GR/makritikhos-palace-of-knossos-map.jpg>

Spominjana literatura:

A Companion to Sophocles, 2012 - *A Companion to Sophocles*, ed. K. Ormand, Blackwell companions to the ancient world. Literature and culture, Wiley-Blackwell, 2012.

Engels 2010. - Johannes Engels, Macedonians and Greeks, *A Companion to Ancient Macedonia*, eds. J. Roisman and I. Worthington, Blackwell Publishing Ltd., 2010, 81-98.

Fine 1983. - John V.A. Fine, *The Ancient Greeks. A Critical History*, Cambridge - London: The Belknap Press of Harvard University Press, 1983.

Fowler 1999. - Robert L. Fowler, The Authors Named Pherecydes, *Mnemosyne*, 4. ser., 52/1, 1999, 1-15.

Lisičar 1971. - Petar Lisičar, *Grci i Rimljani*, Zagreb, 1971.

Musić 1942. - Antun Musić, *Nacrt grčkih i rimskih starina*, 2. izdanje, Zagreb, 1942.

Pomeroy *et alii* 2004. - Sarah B. Pomeroy - Stanley M. Burstein - Walter Donlan - Jennifer Tolbert Roberts, *A Brief History of Ancient Greece. Politics, Society, and Culture*, New York - Oxford: Oxford University Press, 2004.

Povijest 2 - Povijest, sv. 2: Egipat i antička Grčka, ur. E. Cravetto, Zagreb: Europapress holding, 2007